

Minister Finansów

Warszawa, 9 maja 2025 roku

Sprawa: Interpelacja nr 9348
Znak sprawy: PM8.054.1.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu

Interpelacja nr 9348 Interpelacja w sprawie deficytu budżetowego

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 9348 Pani Teresy Wilk w sprawie deficytu budżetowego uprzejmie informuję:

ad pyt. 1. *Co stoi za tak znacznym wzrostem deficytu budżetowego względem poprzednich lat?*

Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w roku 2024 wyniósł 6,6% PKB. Jest to poziom o 0,9 pkt. proc. wyższy niż prognozowano na rok 2024 w Średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025-2028. Na większy od oczekiwań deficyt sektora istotny wpływ miały niższe niż przewidywano dochody, w szczególności z podatku VAT w następstwie mniej korzystnych, z punktu widzenia kształtowania się bazy podatkowej, wskaźników makroekonomicznych, w tym niższej od oczekiwań konsumpcji prywatnej.

Do wyższego deficytu przyczyniło się również przyspieszenie wydatkowania środków na odbudowę zdolności obronnych (według metodyki unijnej) oraz wydatki związane z powodzią.

Porównanie wykonania wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych w roku 2024 względem roku 2023 wskazuje, że wzrost deficytu tego sektora wynika głównie ze strony wydatkowej. Dochody w relacji do PKB wzrosły bowiem o 1,2 pkt. proc., zaś wydatki o 2,5 pkt. proc.

Warto w tym miejscu podkreślić, że od 1 stycznia 2024 roku wysokość świadczenia wychowawczego w ramach programu Rodzina 800+ (dotychczas Rodzina 500+) wzrosło z kwoty 500 zł na 800 zł, czyli o 60%, a wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2024 r. wynosił 112,12%¹, tj. znacznie powyżej nominalnej dynamiki wzrostu PKB w roku 2024, która wynosi 106,6%².

Głównym czynnikiem wzrostu kosztów związanych z zatrudnieniem były podwyżki wynagrodzeń/uposażeń dla osób zatrudnionych w szeroko rozumianej sferze budżetowej. Należy podkreślić, że ustawa budżetowa na rok 2024 przewidywała wzrost wynagrodzeń i uposażeń, w tym kwot bazowych, o 20 proc. dla wszystkich pracowników państwowej sfery budżetowej oraz żołnierzy i funkcjonariuszy (z wyłączeniem osób, które zajmują kierownicze stanowiska państwowe), oraz wzrost średnich wynagrodzeń nauczycieli o 30 proc. a w przypadku nauczycieli początkujących o 33 proc.³

Dodatkowo informuję, że w terminie do dnia 31 maja 2025 roku Rada Ministrów przedstawi Sejmowi i Najwyższej Izbie Kontroli roczne sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej na rok 2024. Sprawozdanie to zawiera m.in. omówienie wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych, dochody i wydatki wynikające z zamknięć rachunków budżetu państwa, sporządzone według szczegółowości i układu ustawy budżetowej, przychody i koszty państwowych funduszy celowych, agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej, państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych.

Ad pyt. 2. Jakie działania planuje podjąć rząd w celu ograniczenia deficytu i kontrolowania wzrostu zadłużenia w najbliższych latach?

W lipcu 2024 r. Polska została objęta procedurą nadmiernego deficytu. W dniu 21 stycznia br. Rada UE przyjęła rekomendacje dla Polski, wyznaczając 2028 rok jako termin zlikwidowania nadmiernego deficytu. W tym celu niezbędne jest przestrzeganie tempa wzrostu wydatków przedstawionego w przyjętym przez rząd i przekazanym do instytucji UE w październiku ub.r. „Średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025-2028” (dalej jako „Plan”).

Rada UE, zatwierdzając Plan – również 21 stycznia br. - zaleciła Polsce stopniowe ograniczanie tempa wzrostu wydatków: z 6,3% w 2025 do 3,5% w 2028. Ocena postępów dokonywana będzie przez Komisję Europejską ex post, względem

¹ Komunikat Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2024 r. w sprawie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2024 r. (M.P. poz. 114)

² <https://stat.gov.pl/wskazniki-makroekonomiczne/> (dostęp: 30.04.2025)

³ <https://www.gov.pl/web/finanse/projekt-przekazany-do-sejmu-rp-w-xii>

wydatków netto w 2023 roku. Warto podkreślić, że Komisja nie będzie oceniać wysokości deficytu sektora wydatków rządowych i samorządowych w latach 2025-2028. Kluczowa jest zgodność z rekomendowanym przez Radę UE rocznym i skumulowanym tempem wydatków netto.

Strategia konsolidacji finansów publicznych i zmniejszenia nierównowagi sektora instytucji rządowych i samorządowych została zaprezentowana w *Średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025-2028*⁴.

Zaproponowana strategia konsolidacji do roku 2028 uwzględnia dążenie do utrzymania inwestycji publicznych na rekordowo wysokim poziomie, w tym wydatków na obronę narodową, niezbędnych w kontekście sytuacji geopolitycznej. W okresie konsolidacji finansów publicznych istotnym wyzwaniem będzie konieczność realizacji wysokich wydatków obronnych przy jednoczesnym redukowaniu nadmiernego deficytu, przy równoczesnej dbałości o utrzymanie wzrostu gospodarczego i inwestycji publicznych. Zbyt gwałtowne zmniejszenie nierównowagi miałyby bowiem negatywne konsekwencje dla wzrostu gospodarczego.

W Planie zawarto wstępną informację na temat działań przyczyniających się do ograniczenia deficytu, wynikających z już uchwalonych lub procedowanych zmian, obejmujących:

- wejście w życie minimalnego podatku dochodowego (dotyczącego osób prawnych), którego skutki ujawnią się w 2025 r.,
- objęcie Systemem Elektronicznego Nadzoru Transportu (SENT) przewozu betonu gotowego do wylania (od 2025 r.),
- indeksację stawek akcyzy (aktualizacja Mapy drogowej akcyzy, lata 2025-2028),
- wprowadzenie obowiązku wystawiania e-faktur (system KSeF, 2026 r.),
- wprowadzenie systemu globalnego podatku (GloBE, 2027 r.).

Konsolidacji sprzyja utrzymanie obecnych parametrów skali podatkowej PIT w kolejnych latach (wdrożonych w 2022 r.) i brak zmian legislacyjnych w zakresie zasad waloryzacji świadczeń.

Wzrost gospodarczy, wspierany zwiększonymi inwestycjami publicznymi oraz odpowiednio zaplanowanymi działaniami budżetowymi, również przyczyni się do stopniowej redukcji deficytu. Kluczowe jest jednak konsekwentne przestrzeganie wyznaczonej ścieżki wydatków oraz monitorowanie skutków realizowanych działań w kontekście stabilności finansów publicznych.

Aktualne informacje na temat realizacji ścieżki wydatkowej oraz o działaniach wspierających jej przestrzeganie są przedstawione w Sprawozdaniu z wdrażania

⁴ <https://www.gov.pl/web/finanse/sredniookresowy-plan-budzetowo-strukturalny>

„Średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego na lata 2025-2028” przyjętego przez Radę Ministrów 29 kwietnia 2025 roku.⁵

W rozdziale I.2. *Projekcja budżetowa* przedstawiono m.in. zaktualizowaną prognozę:

- deficytu na lata 2024-2025,
- działań na rzecz redukcji nadmiernego deficytu w latach 2024-2025.

W załączniku 1 przedstawiono natomiast informację z realizacji zaleceń Rady UE dla Polski z 21 października 2024 roku.

Odnosnie do zadłużenia informuję, że na koniec 2024 r. państwowy dług publiczny (definicja krajowa) wyniósł w relacji do PKB 44,3%, a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych (definicja UE) 55,3%.

W obowiązującym w Polsce prawie zawarte są mechanizmy zapobiegające nadmiernemu narastaniu długu. Art. 216 Konstytucji RP zabrania zaciągania zobowiązań, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego produktu krajowego brutto (PKB). Dodatkowo ustawa o *finansach publicznych* zawiera procedury ostrożnościowe i sanacyjne uruchamiane automatycznie w przypadku przekroczenia progu 55% i 60% PKB. Konsekwencją przekroczenia progu 55% (w tym wypadku brana jest pod uwagę również kwota długu przeliczona wg średnich w całym roku kursach walutowych oraz pomniejszona o wolne środki na rachunkach budżetu) jest m.in. konieczność przyjęcia na kolejny rok ustawy budżetowej bez deficytu lub zapewniającej spadek relacji długu Skarbu Państwa do PKB, a także zakaz udzielania nowych pożyczek z budżetu państwa.

W kwestii redukcji nadmiernego deficytu i mechanizmów chroniących przez nadmiernym zadłużeniem sektora instytucji rządowych i samorządowych należy zauważyć, że od 2015 roku w Polsce stosuje się stabilizującą regułę wydatkową (SRW), stanowiącą implementację dyrektywy Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich. Zgodnie z wymogami ww. Dyrektywy, reguła sprzyja przestrzeganiu w wieloletniej perspektywie wynikających z unijnego Paktu Stabilności i Wzrostu wartości referencyjnych dotyczących poziomu deficytu (3% PKB) i długu (60% PKB) sektora instytucji rządowych i samorządowych. SRW ogranicza nadmierny wzrost wydatków publicznych nakładając ograniczenia na poziom wydatków podmiotów nią objętych.

Przepisy SRW obejmują mechanizm korygujący kwoty wydatków, mający zastosowanie w przypadku, gdy najbardziej aktualne prognozy Komisji Europejskiej przewidują przekroczenie wartości referencyjnych deficytu lub długu sektora instytucji rządowych i samorządowych. Standardowa wielkość korekty kwoty wydatków wynosi co najmniej 0,5% PKB planowanego na rok budżetowy,

⁵ <https://www.gov.pl/web/finanse/rada-ministrow-przyjela-sprawozdanie-z-wdrazania-sredniookresowego-planu-budzetowo-strukturalnego-na-lata-2025-2028-oraz-wieloletnie-zalozenia-makroekonomiczne-na-lata-2025-2029>
<https://www.gov.pl/web/finanse/sredniookresowy-plan-budzetowo-strukturalny>

jednak w przypadku zatwierdzenia przez Radę Unii Europejskiej ścieżki wydatków netto, korekta odpowiada wysiłkowi fiskalnemu zgodnemu z ww. ścieżką. Przepisy te zapewniają powiązanie SRW z analizą średniokresowej stabilności długu (z ang. *debt sustainability analysis*) stosowaną w regułach unijnych.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Jurand Drop

podsekretarz stanu